

és a más, újabb viszonyulások köze-
pette „a vers, várakozásul, / hátra-
marad” – írja a *Romvers*-ben.

A létezőstől meglepett és meg-
félemlített Nárcisz soha nem ér el
önmagához, nem ölelheti meg ma-
gát, megpillanthatja csak, aztán el-
mosódik alakja. A készülődés így ér
véget. Végérvényesen? A vers, ami
hátramarad. Marno János kötetét
olvasva talán megtudjuk, hogy „a
vers csak azért-e, / mert a válasz,
míg él, ott romlik benne” (*Rom-
vers*).

SZALAI ZSOLT

(*P'Art könyvek, Budapest, 2007,*
150 oldal, 1470 Ft)

**SARAH S. EVANS –
KAPECZ ZSUZSA:**

Pillantás a tengerre

A tenger: „hatalmas közhely” (Csoóri Sándor), éppen ezért lesz művé-
si témaként nehéz kihívássá. Ka-
pecz Zsuzsa finom gesztussal, biz-
tos kézzel operál a „végtelennek”
tetsző vízmező erőterében, az álta-
la adott perspektivizálás („pillan-
tás”) jól kiötlött, kimunkáltan szer-
kesztett, s a mű megszólaló, szó-
lam-birtokló kulcsfigurája viszony-
latában pszichológiailag hitelesít-
tett. Amúgy kizárólag Kapecz Zsu-
zsa (vagy műbeli retorikai képvisel-
ője) dolgozik itt, hiszen a borítón

és a címlapon szerepeltetett „társ-
szerzőről” a fülszöveg rögtön el-
árulja, hogy „kitalált lány”. Aki
azonban valamivel mégiscsak több
annál, mintha a cselekmény kereté-
ben felturbózott (érdekessé tett) *re-
gényvers* elbeszélője, „papírizált”
szerzője lenne mindössze: fikcio-
nális létezőmódja hangulatilag mint-
egy áttűnik az empirikus alkotóéba,
aki Szomory Dezső és Kaffka Mar-
git nyomán „úgy szeretne élni”,
amint „megírja magának”. S ennek
következtében aztán – állítása sze-
rint – akként költi „szabadon ala-
kítható életét”, ahogyan bizonyos
Sarah S. Evans teszi, tenné...

Ezzel máris benne vagyunk egy
szövevényes, apró megfigyelések-
kel, cizellált részletezések sokasá-
gával tarkított, egészében viszont
gyakori idősíkváltásai, markáns em-
lékezet-visszajátszásai ellenére is
határozott időmederben előrehala-
dó *román*, egyszersmind több sze-
relmi *román*c univerzumában. Utób-
biak között akad kamaszos izzású,
felületes munkahelyi liezont meg-
valósító, és van biztos-illúziótlan
házassági típusú is. Természetesen
a házasság léthelyzete adja, az alap-
figura megállapodott pozicionált-
sága révén, a legtöbb lehetőséget az
egzisztencia-értékelésre, múltidé-
zésre, a reflexióra és képzelgésre, a
liezonné pedig a nyers érzékiség és a
kiábrándult középkorúság rezigná-
ltságának láttatására. Végül (ám
a szöveg menetében elől) az annyi-

ra fontosnak mutatkozó tengertájhoz a kamaszos izzás időszaka helyezkedik el a legközelebb.

E kötetnyi líramű, „versepikai” alkotás figyelemre méltó adatismertetési, -adagolási sajátlagossága megvalósításához döntően hozzájárul egyedi, eredeti struktúrája. A *Pillantás a tengerre* című könyvnek mindössze egy része egy ugyanilyen című szövegtartomány, három „fejezete” közül csupán az egyik tehát, mely úgy mond a családjával 1914-től kezdve Tortuga szigetén élő, tizenhét évesen szenvedélyes-impresszionista feljegyzéseket készítő brit-breton költőnőtől származik. E 21 darab huszonegysoros, már-már szabadversien feszült dikciójú, áthajlásos prózaverset az a rövid *Lexikon*-fejezet követi, amely a latin-amerikai szigetvilág, Santo Domingo (Haiti) környékének bemutatásán túl magáról Evansról közöl – műfaji természeténél fogva – igen koncentrált, átfogó adatokat. Ezek részben visszamenőlegesen megvilágító érvényűek, részben pedig előre mutatnak a kitalált írónőnek a későbbi időszakban, Pennsylvániában, a *Pittston Gazette* munkatársaként eltöltött életperiódusáról készített, szintén „sajátkezű” beszámolójához. A készletetés, az információk visszatartá-

sa, majd hangsúlyos helyen történet, kiszámított feltárása, az elbeszélői előzményekre irányuló, kidolgozottabb motivikus visszacsapások igen érdekes és élvezetes-értékes olvasmánnyá avatják a harmadik szerkezeti egységében stilisztikailag *prózaprózává* enyhülő-lanyhuló, s immár rövidmondatosszá szaggatódó, alapfeelingje szerint pedig modernista angolszász regényízeket feljászó, nagyjából D.

H. Lawrence, Virginia Woolf, Joseph Conrad és Theodor Dreiser vagy éppenséggel E. M. Forster világát remiszenciákban, tucatszani más szerzőt pedig (Rilkétől Gauguinen át Eliotig és Karen Blixenig) gyakran kurzivált idézetfoszlány szövegbe szőtt korpuszdarabkájának felhasználásával konkrétan idéző különleges költeményt.

Kápecz Zsuzsa kanyargós és hézagos írói pályáján, amely líragyűjteménnyel indult, majd novellák mellett három hagyományosabb narratívikájú regényen keresztül érkezett el mostani állomásáig, a *Pillantás a tengerre* című kísérlet kétségtelenül fontos rátalálás és szintézis.

ZSÁVOLYA ZOLTÁN

(*Széphalom Könyvműhely, Budapest, 2007, 80 oldal, 1400 Ft*)